

Kako razvijati bralno pismenost pri otroku

OŠ Voličina, 20. 9. 2011

Mag. Marinka Marovt

Mednarodna raziskava o bralni pismenosti je pokazala, da so naši učenci slabo pismeni, celo pod povprečjem držav OECD

**NAJBRŽ SE VSI STRINJAMO, DA JE BRALNA
PISMENOST ZA ČLOVEKA POTREBNA.
KDOR NE ZNA BRATI, SE SRAMUJE, TEŽKO
PRIDOBIVA DRUGA ZNANJA, KAR SLABO
VPLIVA NA NJEGOVO USPEŠNOST IN
SAMOZAVEST.**

Cilji predavanja

- Okrepiti **pomen in vrednost** bralne pismenosti
- Opozoriti, kako pozitiven pristop pri domačem delu, branju in vzgoji nasploh, vpliva na **uspešnost in samopodobo** otroka.
- Poudariti, kako pomembno je usklajeno delovanje šole in staršev.

V razmislek

- V mislih odgovorite na naslednja vprašanja:
- Ali radi berete ?
- Ali spodbujate svojega otroka k branju?
- Ali kdaj berete skupaj z otrokom?
- Se pogovarjate z njim o prebranem?
- Je branje cenjeno v vaši družini?
- Ali poznate **bralno pismenost** svojega otroka ?

Kaj pomeni bralna pismenost ?

- Otrok je **bralno pismen**, ko usvoji tehniko
- (veščino) branja, zna brati z razumevanjem in to znanje uporablja na vseh področjih življenja.
- Branje mu je v veselje.
- Da pa se to zgodi, potrebuje spodbude in podporo staršev.

Vizija OŠ Voličina

Vzgojiti in izobraziti naše učence v sodelovanju s starši v ***zadovoljne in uspešne*** osebnosti, ki bodo s svojo ustvarjalnostjo, z razumskim mišljenjem in *privzgojenimi* človeškimi ***vrednotami*** gradile našo prihodnost na temeljih spoštovanja, znanja, delavnosti, poštenosti, strpnosti in skrbi za okolje.

Vzgoja in izobraževanje sta neločljiva

- Ko izobražujemo, tudi vzgajamo. Starši in učitelji vzgajamo s svojim vzgledom.
- Med **vzgojnimi cilji** so ...”privzgojene človeške vrednote” : spoštovanje, strpnost, delavnost , poštenost
- Med **izobraževalnimi cilji** je kakovost pouka, **procesni pristop** pridobivanja vseživljenjskega znanja, izobraževanje učiteljev.....

Osnovna šola Voličina

Ali se strinjate s trditvami :

- Moj otrok hodi v lepo in urejeno šolo.
- OŠ Voličina je šola s prepoznavnimi vzgojno izobraževalnimi rezultati.
- Šolo odlikuje pozitivna ***klima in kultura***, v kateri se vsi udeleženci počutijo ***varni in sprejeti***.
- ***Sodelovanje s starši je vrednota.***

*V dobri šoli so tudi starši
prijazni*

ZATO SI OBETAM PRIJETNEN ZAKLJUČEK
DANAŠNJEGA DNE

Napoleon Bonaparte (1769- 1821)

Bodimo pozitivni

**KATASTROFA !
NAPOREN DAN JE ZA MANO,SEDAJ PA ŠE
PREDAVANJE.**

**SUPER,PREDAVANJE !
MORDA IZVEM KAJ KORISTNEGA ZA SVOJEGA
OTROKA.**

Palica ima dva konca

- Naša odločitev je, ali bomo pozitivni ali negativni.
- **Biti pozitiven je vrednota.**
- Nasmeh nič ne stane, vendar obogati tistega, ki mu je namenjen, pa tudi sami se bolje počutimo.
- Poglejte.....

Smeh krepi imunski sistem

**Smeh in humor blagodejno vplivata
na telo in duha.**

**Smeh sprošča obrazne mišice, kar pospeši
dotok krvi v možgane.**

Smeh nas navda z občutkom sreče.

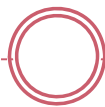
Smeh je pol zdravja.

**Otroci se zasmejijo kakih 400 -krat na dan,
odrasli pa povprečno le 20- krat.**

**Za mladostno počutje in razpoloženje nam
torej manjka kar 380 nasmehov na dan.**

Možgani prevedejo gibe v občutja

Če se zjutraj zbudimo slabe volje, se je potrebno na silo nasmehnuti.

Naši možgani ta nasmeh sprejmejo kot nekaj pozitivnega, sprožijo hormone endorfine, *hormone sreče*, zato se takoj bolje počutimo.

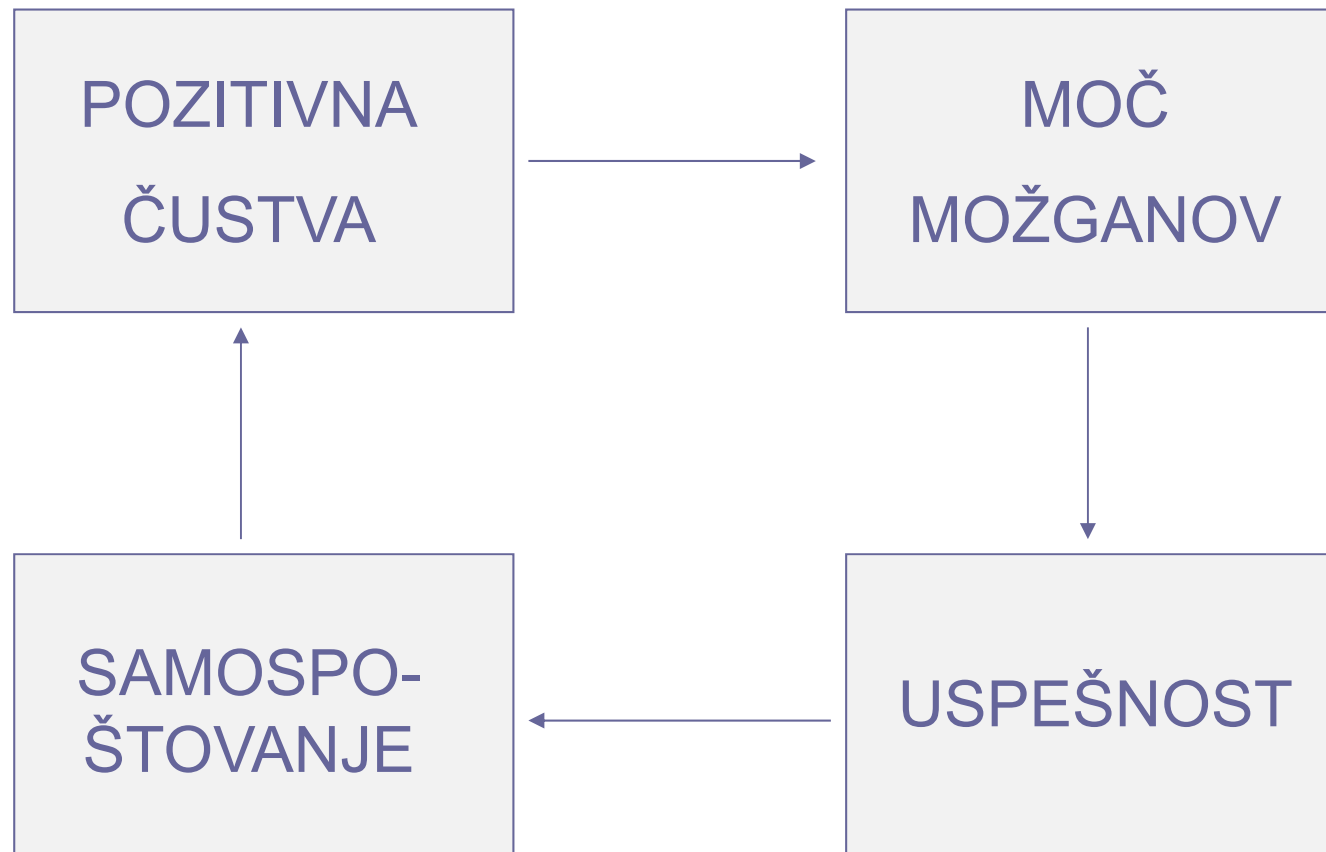
Možgani prevedejo gibe v občutja

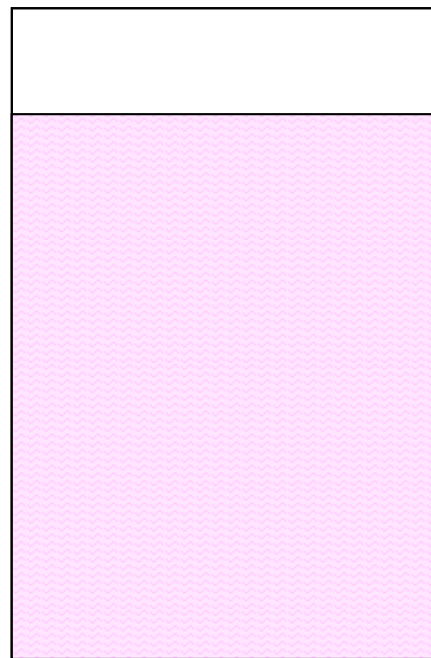
- Tiger- sirota se je prvič kopal in ko je jokal in cvilil, ga je negovalka prijela za vratno gubo, kot bi ga v naravnem okolju prijela mati tigrica.
- Telo malega tigra so preplavili **endorfini** in pričel je prestiti.
- Tak prijem pri tigru pomeni **varnost in ugodje**.

Pozitivna čustva povečajo moč možganov in vodijo k uspešnosti in samospoštovanju

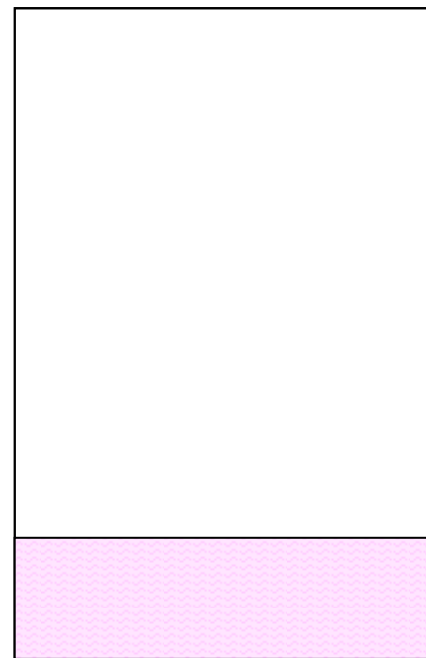

V povprečju prejmejo otroci vsak dan 460 negativnih ali kritičnih in 75 pozitivnih ali spodbudnih sporočil.

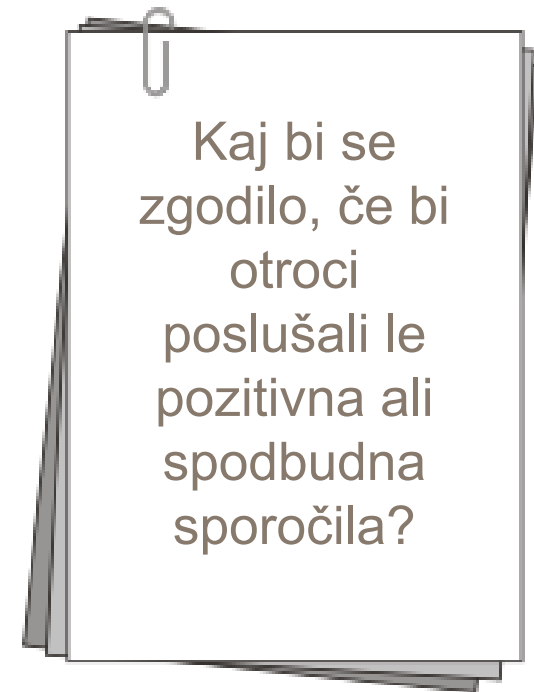
460

NEGATIVNA
SPOROČILA

75

POZITIVNA
SPOROČILA

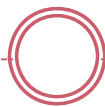
Kaj bi se
zgodilo, če bi
otroci
poslušali le
pozitivna ali
spodbudna
sporočila?

Spodbujajmo
otroka, da bo
delal z veseljem.

Vir: Gremo v šolo, priloga 7D (1999)

Branje je povezano s čustvi

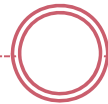

Branje je povezano s čustvi veselja, radosti, navdušenja, včasih pa tudi nezadovoljstva, jeze ali celo nemoči.

Kaj torej storiti, da bodo otroci, ne samo usvojili tehniko branja in brali z razumevanjem, ampak da bodo to počeli z veseljem?

Otrokovo branje naj bo povezano
s *pozitivnimi* čustvi

Začetno branje spodbujamo tako, da otroku čim večkrat beremo, ga stisnemo v naročje, smo topli in prijazni.

**Za spodbujanje branja izkoristimo vsak trenutek.
Kaj piše....., katera črka.....?**

Začetno branje skozi igro

Tehnika : pisanje črk/besed po zraku ali na hrbet.

Otroku napišemo po zraku ali na hrbet
črko/besedo, otrok jo prepozna in zapiše.

Zamenjajmo vlogi.

Naredimo branje zanimivo

- Otrok naj ima **stalen prostor** za domačo nalogo/ branje.
- **Miza mora biti pospravljena.** Na njej ne sme biti motečih elementov, ki bi odvrčali pozornost.
- Otrok si **vneprej pripravi pripomočke**, ravnila, svinčnike, slovarje...
- Tudi **kozarec vode.**
- **Nadene si “pametno” kapo.**

Branje v dvojje

Izberemo primerno čtivo, ki je otroku zanimivo.

Najprej sami preberemo odstavek iz pravljice
(časopisa, učbenika), naslednjega prebere otrok.

Če je zelo negotov, naj prebere za nami še enkrat naš
odstavek.

Pogovoriva se o vsebini in tudi o tem, *kako se je počutil*, ko je
bral.

Bodimo prijazni in potrpežljivi.

Pot do uspeha je maraton in ne šprint.

Otrok lahko bere pravljico,
domače branje....
skupaj s sošolci

Poskrbimo za primeren prostor, ponudimo sok,
pecivo, sadje, svojo pomoč....

Tehnika : nenavadne perspektive

- Iz lista papirja naredite daljnogled in preberite poglavje iz učbenika skozi ta »daljnogled«.

- V zamete lahko tudi pravi daljnogled, postavite knjigo v določeno razdaljo in poskusite prebrati poglavje v knjigi na takšen neudoben način.
- Pustite se presenetiti, kaj vse boste odkrili iz tega zornega kota.

Pri razvijanju bralne pismenosti imajo starši ključno vlogo

- Nemogoče je pričakovati, da se bo otrok vsega naučil v šoli, zato je naloga in **odgovornost staršev**, da nekatere veščine in znanja utrdijo doma (poštevanka, matematične operacije, bralne veščine....).
- Čeprav se spodbujanje k branju in ljubezen do knjige začne že v rosní mladosti, ni nikoli prepozno.
- ***Nad otrokom ne smemo nikoli obupati.***

Nad otrokom ne smemo nikoli obupati.

- Če starši opazijo, da otrok slabo bere, da ima odpor do branja, je treba takoj ukrepati, se pogovoriti z njim in mu pomagati ***narediti osebni načrt***.
- Če otrok ne usvoji bralne tehnike in ne bere z razumevanjem, bo težko pridobival druga znanja.
- Njegova samopodoba pa bo vedno manjša in odpor do šole vedno večji.

Ali je branje vrednota šole in doma ?

Da bi branje res postalo vrednota, moramo o njem veliko govoriti in mu dajati težo.

Postati mora način življenja.

4. razred je prelomen

- *Opisne ocene zamenjajo številčne ocene.*
- Težave z bralnim razumevanjem se največkrat pokažejo *pri naravoslovju in družbi.*
- Če ugotovimo, da otrok slabo bere, morajo zazvoniti vsi zvonovi.
- Starši otroku ne smemo delati izpiskov, ampak mu moramo pomagati, da sam pride do rešitev.

Otrok se mora naučiti samostojnosti

**NAUČITI SE MORA SPREJEMATI TUDI NEUSPEHE.
NAJ SE UČI ZA ŽIVLJENJE.**

Za razvijanje branja z razumevanjem lahko uporabimo tudi učbenik

- *Otrok se mora naučiti poglavje iz družbe (zgodovine). Najprej naj obnovi, kaj je o tem slišal v šoli. Gre lahko tudi na internet in poišče vsebino.*
- **Če je zelo slab bralec**, mu najprej mi preberemo vsebino, nato naj jo prebere sam.
- *Gremo od odstavka do odstavka, otrok prebere in obnovi vsebino.*
- *Skupaj poiščeva ključne besede in narediva miselni vzorec.*

Metoda vrvice za perilo

- Nasveti za učenje so kot kljukice za perilo.
- Pridržujejo učno snov, le prav jih morate porazdeliti.
- Za težko učno snov potrebujete več kljukic.

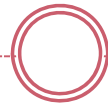

Usvojitev bralne pismenosti je ključna

- *Uspeh ali neuspeh na enem področju, v našem primeru pri branju, vpliva na uspeh ali neuspeh pri drugih predmetih in življenju nasploh.*
- *Otrok bo dobil dober občutek, da nam je mar, da smo radi z njim.*
- *Naučil se bo družbe (zgodovine) in hkrati vadil branje za življenje.*

Zakaj domače delo

Kaj so povedali starši:

Z domačim delom otrok utrdi znanje, pridobi delovne navade, nauči se samostojnosti, **odgovornosti, kako se najhitreje naučiti določeno snov...Utrjuje veščine branja....**

Postavimo trdne temelje

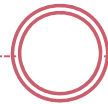

**ZELO POMEMBNO JE, DA ŽE OD PRVEGA RAZREDA
DALJE SPODBUJAMO DELOVNE NAVADE IN
POZITIVEN ODNOS DO ŠOLE.**

TAKO POSTAVIMO TRDNE TEMELJE.

**DELOVNE NAVADE, KI JIH PRIDOBI OTROK DOMA,
UPORABLJA POVSOD, TISTE, KI JIH PRIDOBI V
ŠOLI, PA SAMO V ŠOLI.**

Nekatera znanja in veščine je nujno utrditi doma

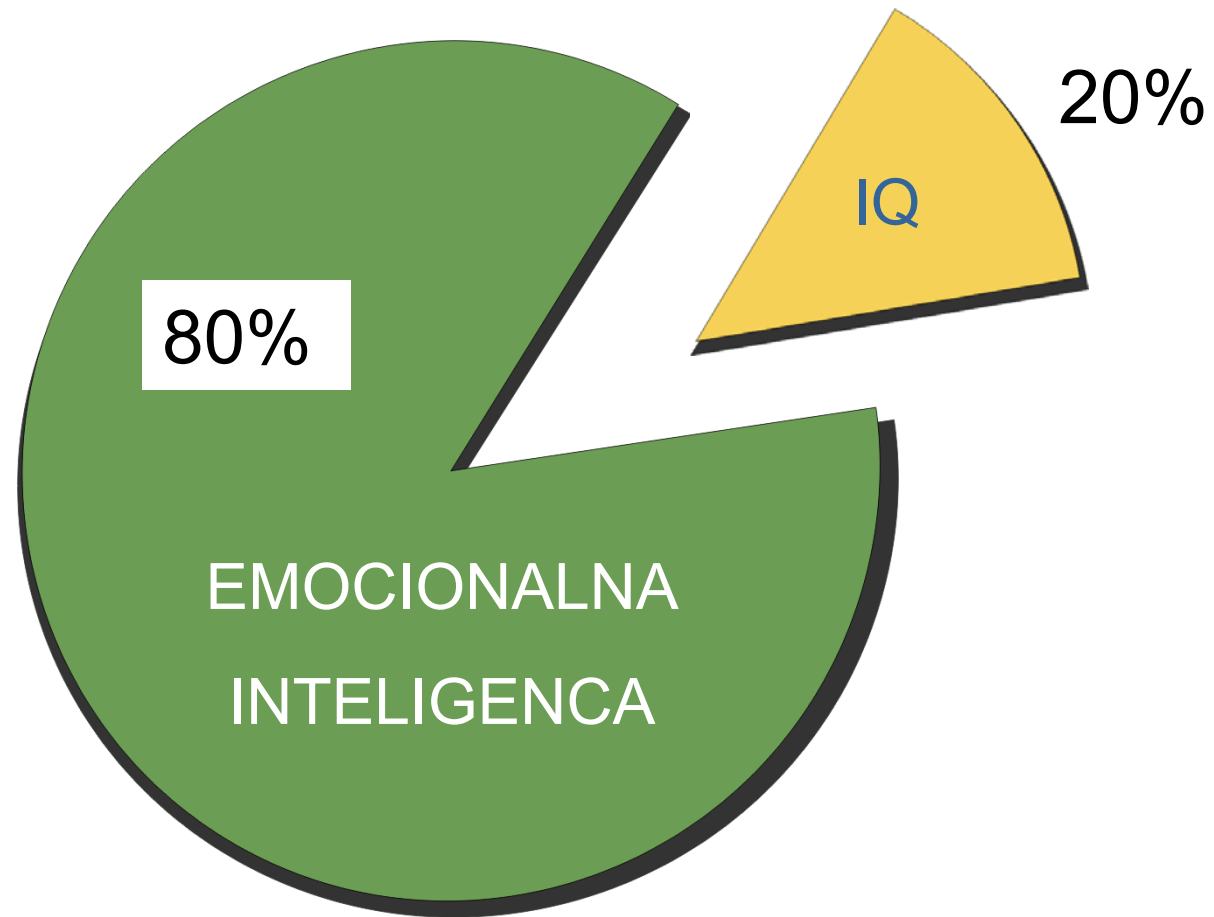

Če otrok slabo bere, se ne more učiti in ni uspešen.

Zato je pomembna naloga šole in doma, da okrepiša bralno pismenost; najprej tehniko branja, potem še razumevanje prebranega.

Osnovne šole ne smemo zaključiti, ne da bi znali brati z razumevanjem.!

Pomembno je vedeti:

Plosk nad glavo

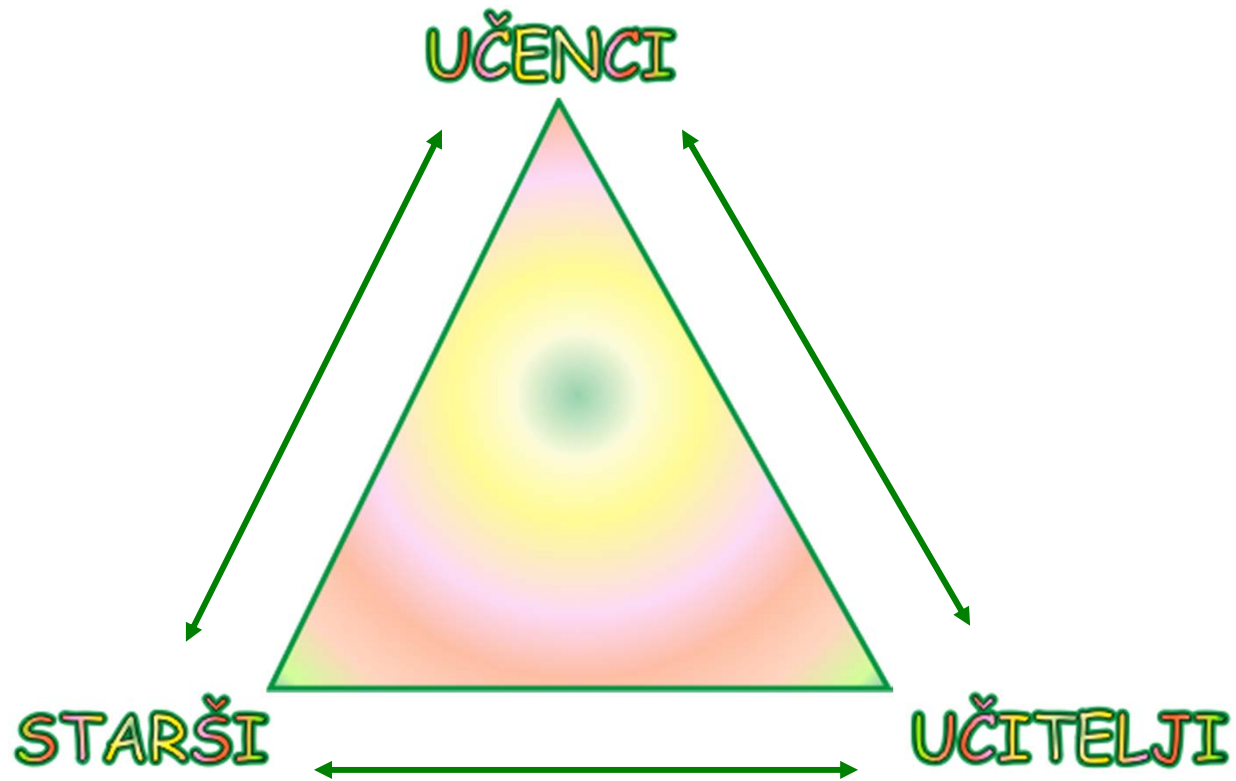
- Postavimo naše predavanje v pozitiven energijski kontekst za takojšnje boljše počutje.
- Plosknimo nad glavo.
- Počistimo kote.

*Pomembno je usklajeno delovanje
staršev in šole*

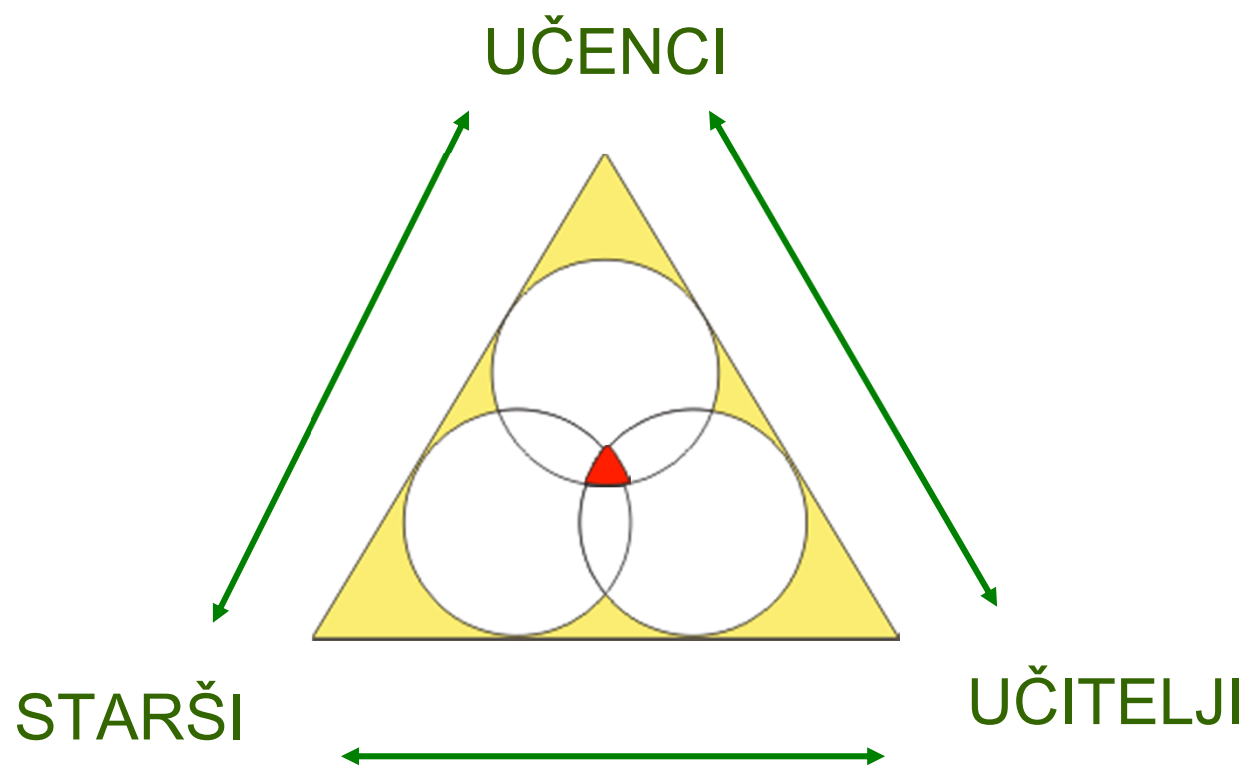

PEDAGOŠKI TRIKOTNIK MORA BITI TRDEN

Pedagoški trikotnik

Branje v pedagoškem trikotniku

Kaj potrebujejo otroci

Izpostavimo nekaj potreb, ki so nujne za otrokov razvoj:

- potreba po varnosti, sprejetosti in *brezpogojni* ljubezni
- potreba po moči in nadzoru
- potreba po veselju....

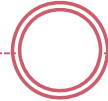
Povejte otroku, da ga imate radi

- Omogočite otroku, da se bo počutil sprejetega kljub napakam in pomanjkljivostim.
- Otrok mora vedeti, da se vedno lahko zanese na vašo ljubezen, kajti ta ni odvisna od njegovih dosežkov in vedenja.
- **Večkrat objemite otroka, potrepljajte ga po hrbtu in mu pogosto recite, da ga imate radi.**

Vsak otrok mora imeti svojo
POSODO POZORNOSTI

Komunikacija z otrokom naj bo pogosta in pozitivna

**Moj otrok me ne posluša in se noče pogovarjati.
Prisluhnimo otroku, pogovarjajmo se z njim,
dajmo mu veljavo, da bo lahko gradil močno
samopodobo.**

Samopodoba dviga uspešnost in zadovoljstvo

Pozitivna

samopodoba

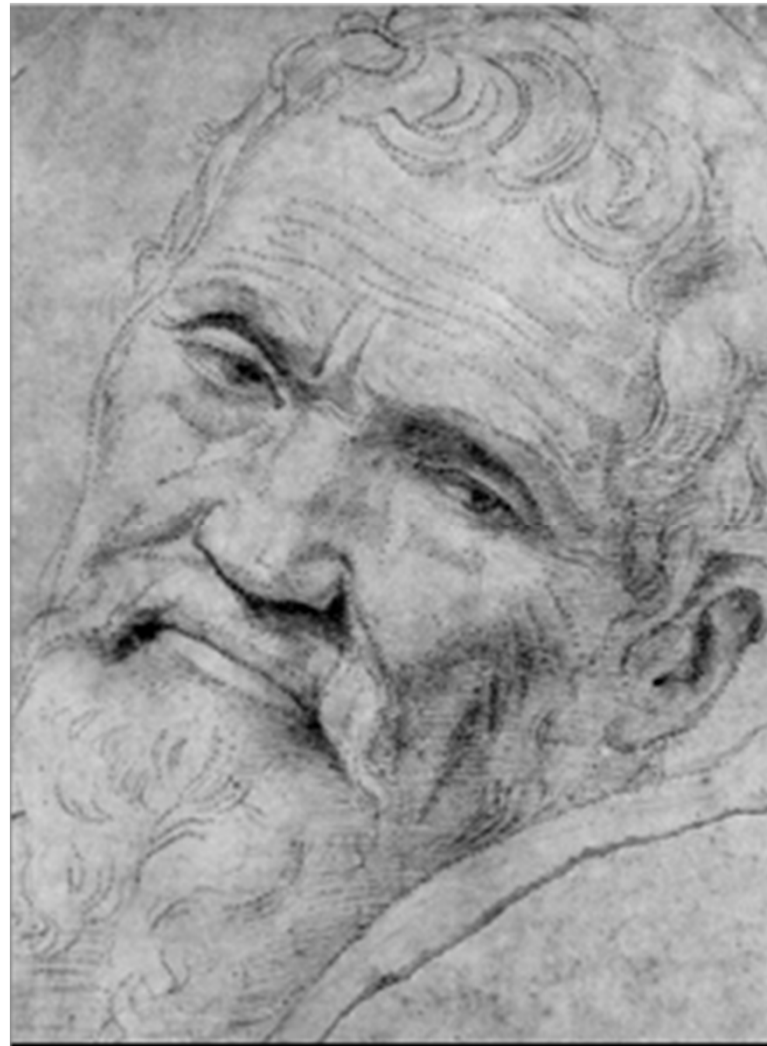
(samozavest, občutek lastne vrednosti) bo pomagala vašemu otroku, da se bo lažje spopadal z izzivi, ki jih prinaša šola in življenje nasploh.

Pomembna naloga staršev in šole.

**“Nosilec teh darov je
slikar Michelangelo,
čigar narava zahteva,
da ravnate z njim
prijazno
in spodbujajoče.
Če pa mu izkažete
ljubezen,
bo ustvaril umetnine,
kakršnih svet še ni
videl.”**

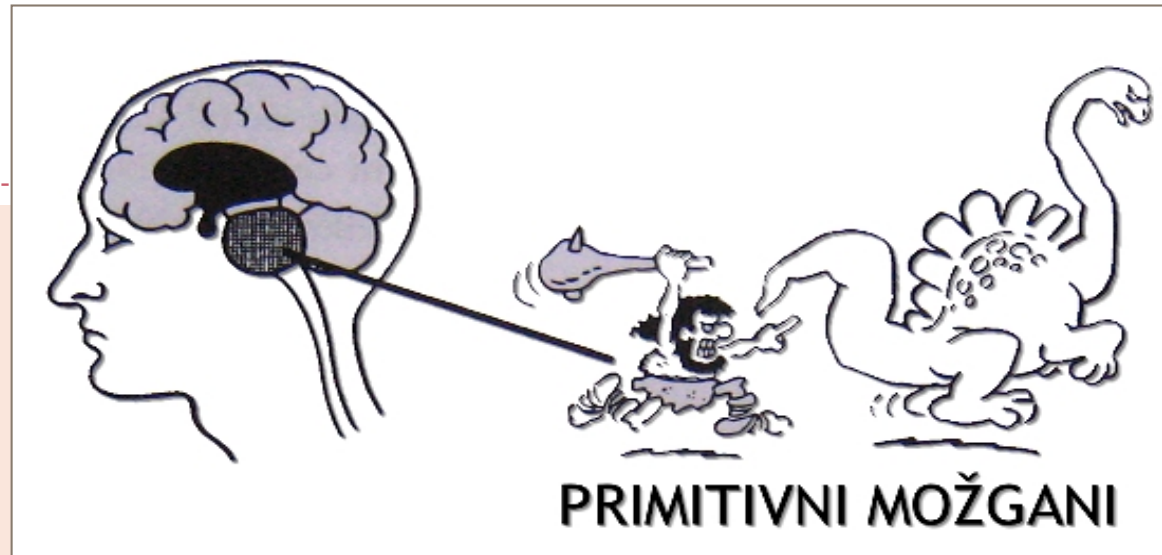
**Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni
(1475-1564)**

Zakaj imajo čustva tako moč

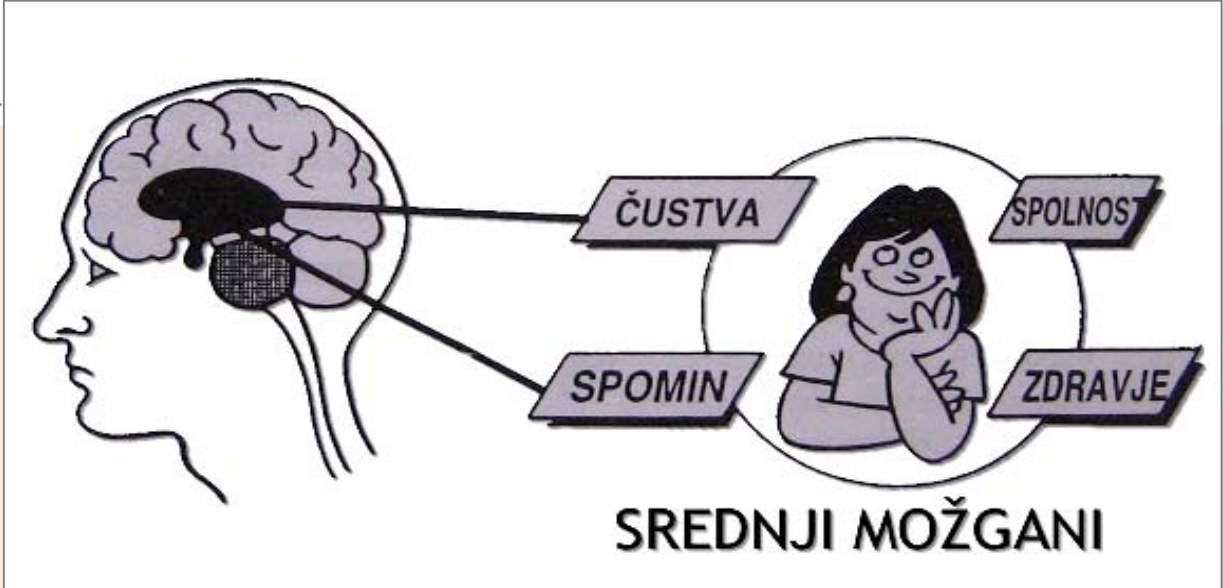

KAKO SO SE RAZVIJALI NAŠI MOŽGANI

Kako so se razvijali naši možgani

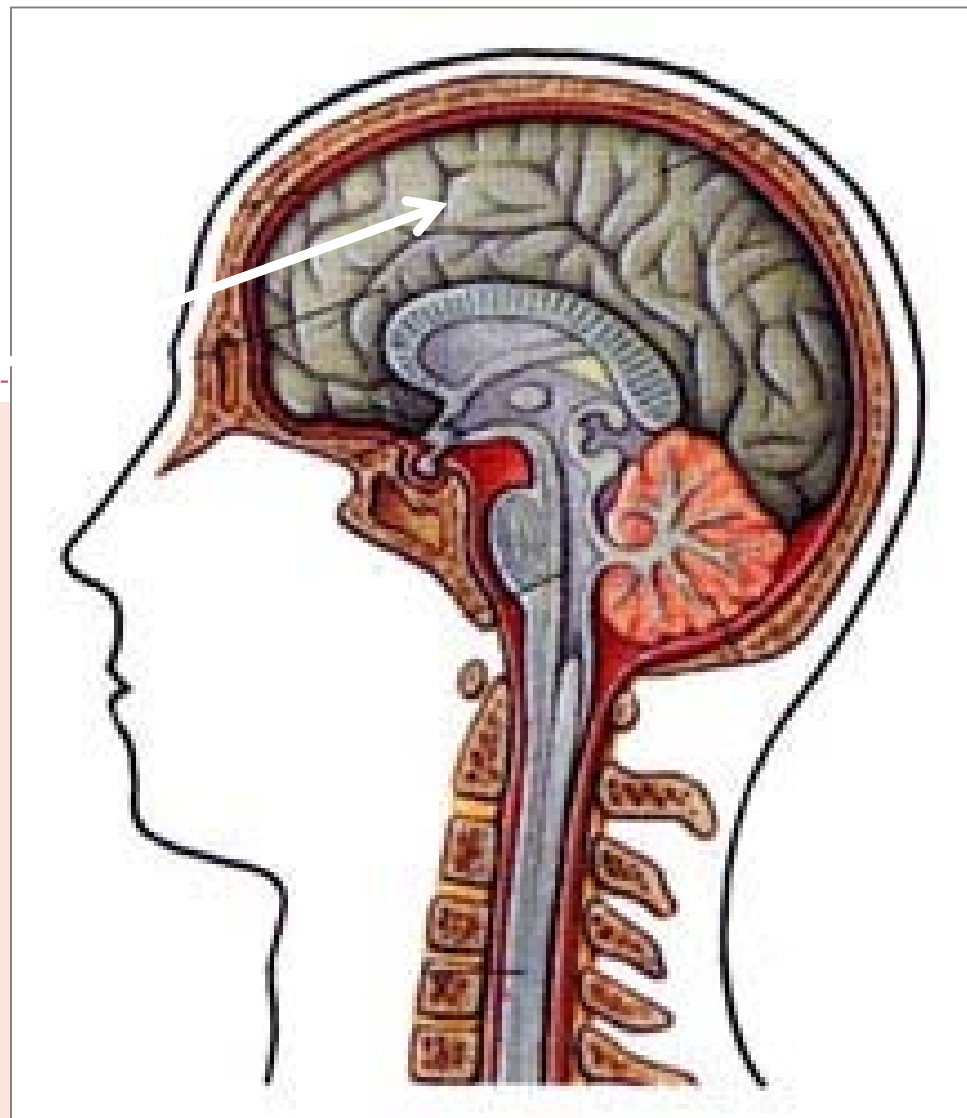

Uravnavaajo dihanje in presnavljanje ter nadzirajo stereotipne reakcije in gibe.

Miselni
možgani

Razumni
um

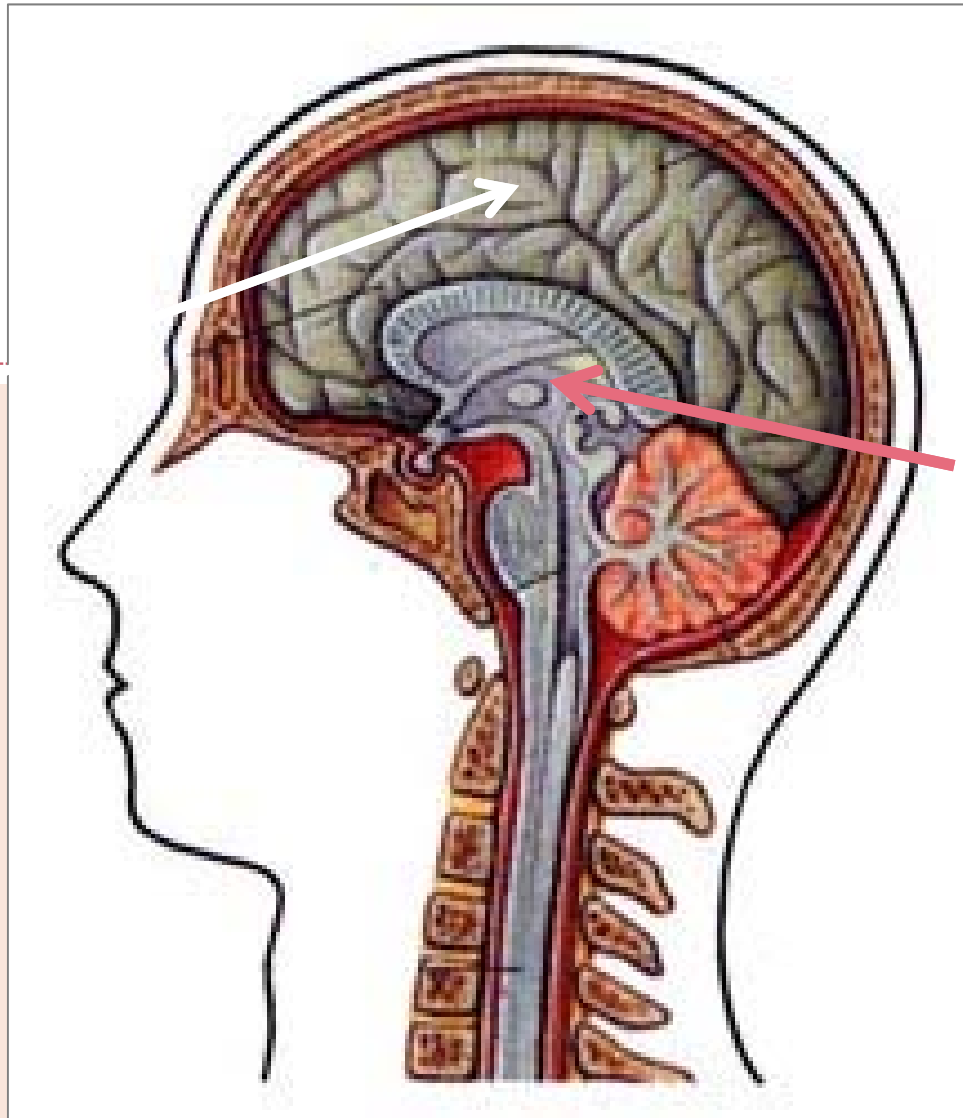
Kaj ima vse to opraviti z učenjem

- Sporočilo, ki potuje do naših možganov, se ustavi v srednjih možganih. Ti so neke vrste **komandna plošča**. Če se jim zdi informacija potrebna, jo usmerijo do miselnih možganov.
- Srednji možgani pa niso le komandna plošča, ampak so tudi **središče za čustva**.
- Če je ta nova informacija **pozitivna**, se lahko dobro učite in si dobro zapomnite.

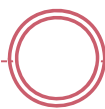
Miselni
možgani

Razumni
um

Srednji možgani
Čustveni um

Zakaj mislimo, da nam učenje/ branje ne gre

Ko nas je strah, čutimo odpor, prevladujejo negativna čustva in srednji možgani potlačijo novo informacijo.

**Pomembna je priprava na učenje (branje):
sprostitvev pred učenjem, branjem, preizkusom
znanja....**

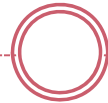
**(trema, strah, negotovost, razburjenost - primemo
se za mezinca)**

Navdušenje ima močan čustveni naboj

- Ko v učenje vključimo barve, ilustracije, igre, glasbeno spremljavo, so spodbujena **pozitivna** čustva, zato se hitro učimo.
- Katerih učiteljev se najbolj spomnite? Tistih, nad katerimi ste bili najbolj navdušeni.
- **Pohvala in spodbuda staršev.**

Drobne pozornosti nam lepšajo življenje

**Z drobnimi pozornostmi pokažemo svojo ljubezen
in utrjujemo naše odnose.**

Pri tebi
mi je
najbolj
všeč, da
...

Veseli me,
ker si
prijazen.

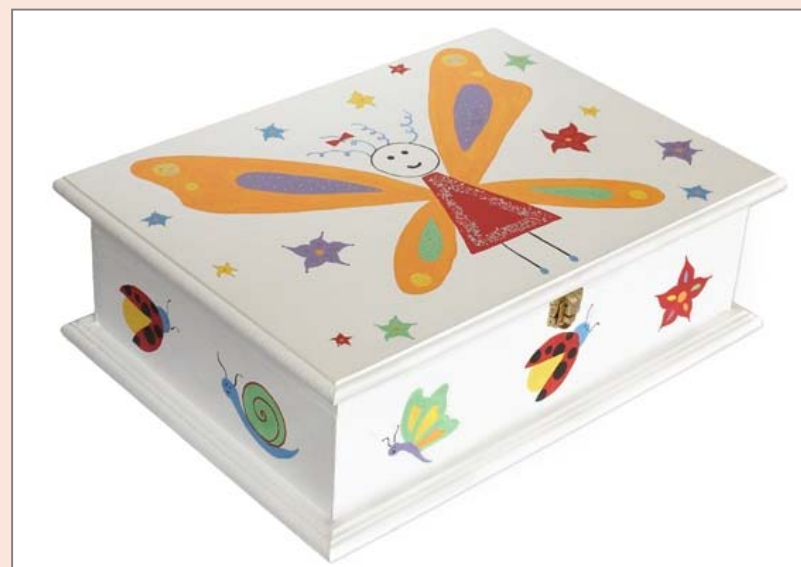
Želim ti
veliko
uspeha pri
testu.
Očka

Želim ti
lep dan.
Mamica

Škatlica zakladov

- Zbirajte lepe misli o vašem otroku, soprogu, prijatelju....
- Napolnite škatlico zakladov z zapisi o prijetnih dogodkih.
- Podarite jo za praznik.

Škatlica za zanimive misli

- Otroci lahko v tej škatlici zbirajo zanimive misli , odlomke iz prebranega.
- Ko sem učila slovenski jezik v 5. razredu , so se učenci pri vsakem berilu naučili odlomek na pamet. (urijo spomin, zapomnijo si lepe misli....)
- Ob koncu leta smo obnavljali naučeno in otroci so dobili občutek, da veliko znajo.

Brezpogojna ljubezen in meje

- Otrokom **pokažemo in povemo, da jih imamo brezpogojno radi.**
- Tako se bodo vedno zatekli najprej k nam, kadar nas bodo potrebovali.
- Seveda pa to ne pomeni, da ne bomo postavljali omejitev, torej **meja.**
- Mi smo starši in smo odgovorni za svoje otroke.

Otroci nas preizkušajo

- Otroci preizkušajo naše meje. To je njihovo poslanstvo.
- Če takoj ne odpreš knjige in pričneš brati, ti povem.....!
- Takoj začni brati, če ne... !

Bodite pozitivni pri postavljanju meja

- Če ne boš prebral poglavja iz knjige, ne boš gledal televizije. To je grožnja.
- Seveda lahko gledaš televizijo do 9. ure, če prej prebereš poglavje iz knjige.
To je obljuba.

Spremenite grožnje v obljube in prenesite odgovornost na otroka

- Če ne prebereš poglavja iz knjige, ne boš šel na igrišče.
- Seveda lahko greš na igrišče, če prej prebereš dogovorjeno poglavje.
- **S tem prevzame otrok odgovornost.**
- Če ne more na igrišče, je sam kriv. Ni izpolnil meje.

*Če otrok protestira in ni zadovoljen, naj
pove svojo rešitev*

**ČE JE JEZEN,
NAJ SE PRIME ZA PRSTANEC.**

Kako se na hitro znebimo jeze in izboljšamo odnose

- **priklonimo se**

Tehnika : “*helicopter view*”

Pomagajte otroku oblikovati uresničljive cilje

- Pogovoriva se o tem, kje/kdaj boš vadil branje.
- Kako bi uredila /boš uredil prostor, kjer boš bral?
- Katere cilje si boš zastavil v tem tednu, mesecu, letu?
- Kaj želiš v tem tednu... opraviti, izboljšati?

Po pogovoru lahko cilj tudi zapišemo s pogodbo.

Pogodba 1

10 dni zapored bom vsak večer prebral eno poglavje iz knjige za domače branje, ne da bi me kdo opomnil.

Mama Majda se obveže, da se bo z menoj pogovorila o vsebini.

Podpis otroka:

Podpis mame:

Pogodba 2

- V oktobru bom vsak dan vadil branje ob zgodovinskem učbeniku.
- Iz prebranega besedila bom naredil miselni vzorec (poiskal ključne besede).
- Oče Peter se obveže, da mi bo pomagal, če miselnega vzorca ne bom znal narediti.
- Podpis očeta:
- Podpis otroka :

Pogodba

5 dni zapored bom vsak večer prebral poglavje iz pravljice..., ne da bi me kdo opomnil.

Vsebino bom povedal babici, svojemu bratcu...

Tako si bom prislužil.....

Otrokov podpis:

Podpis babice, bratca :

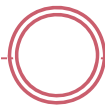
Datum :

Domače branje –skupen cilj razreda / predmeta

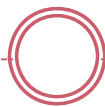
- Pogodbo lahko sestavimo tudi na razredni uri kot skupen cilj razreda, kjer se vsi podpišejo.
- Lahko jo sestavimo tudi pri določenem predmetu.
- Obesimo jo na steni, tako da je vsem na očeh, vsebina in podpisi učencev.
- Doma podprejo to pogodbo tudi starši.

Pri branju je potrebna kontrola

Če otrok vadi tiho branje, naj nam poroča o prebranem. Tako bomo vedeli, ali bere z razumevanjem.

Kdaj naj otrok bere

Čas in prostor določimo skupaj z otrokom, da ima malo besede in se nauči odločanja.

Starše smo vprašali, kdaj otrok dela domačo nalogo/ bere :

- “Moj otrok je utrujen, ko pride iz šole, zato mu pustimo, da si malo oddahne, gre na igrišče...”
- “Najraje takoj napiše domačo nalogo, da je potem prost.”
- “ Nalogo napiše zvečer, ker ima prej druge obveznosti (glasbeno šolo, izbirne predmete, odbojko...).”

Kaj storimo, ko otrok pravi, da se mu ne ljubi brati ali napisati domače naloge

- Strinjajmo se z njim.
- Res je hudo, kadar se nam ne ljubi.

“Meni se tudi včasih ne ljubi skuhati kosila, zlikati oblačil...Domača naloga oz. branje je tvoja obveznost.”

- Ponudimo pomoč.
- Med delom otroka spodbujamo in večkrat pohvalimo.

Posameznikova osebnostna rast

Vsakdo, ki želi postati uspešen,
bo moral velikokrat narediti točno to,
česar si najmanj želi in
v čemer namanj uživa.

(S. Mori, 2005)